

HETI Szolgáltatói Etikai Irányelvek & Lovak Jólétének Etikai Irányelvei

Ez a dokumentum a HETI tagjaitól kapott visszajelzések alapján készült, akik a 2018-ban az írországi Dublinban tartott nemzetközi kongresszus alatt a HETI nyílt fórumán vettek részt. Tagjaink kérése alapján úgy döntöttünk, hogy a fórum után lehetőséget biztosítunk az érdeklődők számára arra, hogy egy találkozó alkalmával megbeszéljük, hogyan tudnánk a legjobban megközelíteni a feladatot. Ezen az ülésen alakítottuk meg a HETI Etikai munkacsoportját, melynek tagjai a következők:

Dr. Anne Barneld – Kanada

Dr. Anita Shkedi – Izrael

Dr. Alexandra Stergiou- Görögország

Carlos Ganzabal – Spanyolország

Dna Wells – Új- Zéland

Gay Lewis - Ausztrália

Harriet Laurie – Egyesült Királyság

Roswitha Zink – Ausztria (HETI Végrehajtó Bizottság tag)

Roisin Brennan – Írország (HETI Iroda)

Az első találkozó óta a munkacsoport fáradhatatlanul dolgozik ezen a dokumentumon, amely reményeink szerint meg fogja adni a viszonyítási alapot és az etikai gyakorlatot azok számára, akik az ember és a ló kapcsolatára épülő szolgáltatást nyújtanak.

A lovakra vonatkozó jóléti irányelvek a HETI Lovak Jóléti Tanácsadó Bizottsága (HETI Equine Welfare Advisory Committee) segítségével készültek el azzal a céllal hogy átfogó kutatásokkal támogassák a tagokat ebben a témában.

Fontos megjegyezni, hogy ennek a dokumentumnak nem célja a nemzeti szervezetek bevált gyakorlatainak felülírása, csupán egy átfogó etikai útmutatót nyújt a HETI tagjainknak. Ez a dokumentum nem végleges, tagjaink visszajelzései alapján folyamatosan bővíteni szeretnénk.

A HETI Végrehajtó Bizottság nevében őszintén szeretnénk hálánkat kifejezni a HETI Etikai munkacsoportjának (HETI Ethics taskforce), akiknek odaadása, kitartása és csapat munkája vezetett ennek a dokumentumnak az elkészüléséhez.

Sanna Mattila Rautiainen

HETI Elnök

1. Áttekintés

A HETI (The Federation of Horses in Education and Therapy International) egy non-profit szervezet, amelyet 1974-ben alapítottak, és világszerte több mint 45 országban vannak tagjai.

1.1 A dokumentum célja

Az etikai irányelvek erkölcsi irányítúként mutatják, hogy mi a helyes vagy helytelen a szakmai gyakorlat a lovak jóléte szempontjából, valamint biztosítják azt, hogy a HETI küldetése és alapértékei megjelenjenek a szakmán belül. A dokumentum kimondja a lovasterápiás szolgáltatást nyújtó szolgáltatók felelősségét az alábbi területeken:

- mentális egészség
- fizikai egészség
- szociális ellátás
- oktatás
- személyes fejlődés
- jólét
- társadalmi befogadás

Ez a lista nem teljes, és csupán a HETI hatáskörébe tartozó lovas tevékenységek cél szerinti (rekreációs vagy sporttal kapcsolatos) elkülönítésére helyezi a hangsúlyt. Ebben a dokumentumban minden lovasterápia területén dolgozó személy, koordinátor, oktató, tanár és terapeuta a továbbiakban „szolgáltatóként” kerül megemlítésre.

1.1.1 A HETI küldetésének bemutatása

A HETI küldetése egy nemzetközi együttműködés létrehozása a különböző szervezetek és magánszemélyek között, akik tudományos, terápiás, vagy oktatási tevékenységet végeznek a ló-asszisztált tevékenységek vagy a ló-asszisztált terápiák területén az alábbiak szerint:

- A. A kutatások minden olyan kérdésben, amelyek a rehabilitációhoz, az oktatáshoz kapcsolódnak, legyen az akár terápiás, sporthoz köthető vagy szabadidős tevékenység, valamint azokban a kérdésekben, amelyek közvetlenül vagy közvetve kapcsolódnak az alábbiakban meghatározott célokhoz.
- B. A fenti témákhoz kapcsolódó módszerek eredményeinek megosztása és oktatása.
- C. A lovasterápiát folytató szervezetek, szövetségek támogatása, ösztönzése arra, hogy elfogadják a HETI által ajánlott standardokat a gyakorlati munka területén.
- D. A vezetők, sportszakemberek, orvosi és egészségügyi terapeuták és oktatók bátorítása, hogy tovább fejlesszék magukat a lovasterápia témakörében, miközben a saját kompetencia területükön maradnak.
- E. Dokumentumok, útmutatók kidolgozása a lovasterápiás tevékenységek gyakorlatához.
- F. Olyan írott etikai követelmények és protokollok kidolgozása a képzésekhez, amelyek tartalmazzák az alapértékeket és mindenki számára elérhetőek. [1]

1.1.2 HETI Jövőkép

A HETI arra törekszik, hogy nemzetközileg a vezető forrása legyen mindazon szervezeteknek, amelyek a ló-asszisztált tevékenység területén működnek.

1.1.3 HETI Alapértékek

A HETI elkötelezett a lovasterápia területén működő tagok és szervezetek közötti együttműködés mellett. Ez az elkötelezettség biztosítja a minőséget, a morált, a méltóságot, a sokszínűséget, és a fontos kutatások lehetőségeit.

1.2 HETI Tagsági megfelelés

A HETI tagjaitól elvárt, hogy betartsák az átfogó elveket, és ha szerepük szempontjából releváns, kövessék azokat:

- HETI Szolgáltatói Etikai Irányelvek
- HETI Ló Jóléti Etikai Irányelvek
- Helyi törvények és rendeletek

1.3 A HETI Szolgáltatói Etikai Irányelvek áttekintése

A szolgáltatóknak saját etikai és erkölcsi szempontjaiktól függetlenül, egységes elveket kell követniük a szakmai gyakorlatban. Akár fizetett, akár önkéntes alapon nyújtanak szolgáltatást, az elsődleges cél a résztvevők, családok, lovak és munkatársak jóléte kell hogy legyen.

A HETI öt alapelvet fogadott el a szolgáltatókra vonatkozóan, amelyek mindegyike több speciális etikai normát tartalmaz, az alábbiak szerint:

1. Ne árts!
2. Tisztelet
3. Tisztesség
4. Kompetencia
5. Számonkérhetőség

Ezeket az elveket a következő oldalakon részletezzük, jelezve, hogy a tagoknak hogyan kell eljárniuk a napi munkájuk során.

1.3.1 1-es elv: Ne árts!

Ne okozz kárt, és igyekezz megelőzni mások károkozását is!

A szolgáltatók kötelesek:

1. Figyelmet fordítani a kár megelőzésére, melyeket okozhat a szolgáltató, a személyzet, az önkéntesek, a szolgáltatás igénybe vevői, a látogatók, kutatók, állatok vagy mások.
2. Azonnal eljárni a további károk megelőzése, a problémák megoldása és a szabálytalanságok bejelentése érdekében a megfelelő hatóságoknál. A károk, sérelmek lehetnek fizikai, szexuális, érzelmi, pszichológiai vagy anyagi eredetűek pl. lopás / csalás.
3. Olyan szolgáltatásokat nyújtani, amelyek segítik az optimális egészségi állapot és a személyes fejlődés elérését.

1.3.2 2-es elv: Tisztelet

Az tisztelet úgy határozza meg, mint, elfogadását annak, hogy az embereknek és az állatoknak valódi és feltételhez nem kötött morális értékeik vannak és mindig kellő figyelemmel kell kezelni érzéseiket, kívánságaikat, jogait és szokásaikat.

A szolgáltatók kötelesek:

1. Tiszteletben tartani a szolgáltatás valamennyi résztvevőinek, önkénteseiknek, látogatóinak és az általuk gondozott lovak jogait, méltóságát és belső értékeit.
2. Elfogulatlanul eljárni, tekintettel pl. vallásra, etnikumra, nemre, életkorra, fajra, fogyatékosagra vagy szexuális irányultságra.[2]
3. Tiszteletben tartani a szolgáltatás igénybe vevőinek önrendelkezési és döntéseit.
4. Beleegyező nyilatkozatot [3] kérni a szolgáltatás igénybe vevőtől, a gondviselőktől vagy a gondozóktól, hogy megértették és hozzájárultak a tevékenységben/terápiában való részvételhez. A nyilatkozatnak az alábbiakat kell tartalmazni:
  - a. Lehetséges kockázat
  - b. Titoktartási kötelezettség
  - c. A bármikori felmondás joga
  - d. Fotók, audió vagy videó felvételek készítése
  - e. Harmadik fél általi megfigyelés
  - f. Információk a szolgáltatás céljáról, időtartamáról és költségéről a résztvevő, vagy a hozzátartozó/gondozó felé
  - g. Fizikai kontaktus
5. Az emberek titoktartásához és magánéletéhez fűződő jogok tiszteletben tartása.
  - a. A szolgáltatásnak és a tevékenységnek megfelelő szintű titoktartás biztosítása
  - b. A szolgáltatóknak legyen írásbeli titoktartási és adatvédelmi szabályzata, amely a szolgáltatásban résztvevők számára elérhető
  - c. Tájékoztassa a szolgáltatás igénybe vevőit a magánéleti és egyéb bizalmas információk kezeléséről
6. A kedves és figyelmes munkahelyi kultúra fenntartása

1.3.3 3-as elv: Tisztesség

A tisztesség definíciója: őszinte, megbízható, és megalkuvás nélküli etikai elvek és értékek betartása.

A szolgáltatók kötelesek:

1. Olyan magatartást tanúsítani, amely nem bizonytalanítja el a résztvevőket a szolgáltató szakmai tudásában.
2. Őszintének és pontosnak lenni a szolgáltatás várható hatékonyságával és a releváns kutatási eredményekkel kapcsolatban.

- a. Kerülni a szolgáltatás résztvevőinek megtévesztését vagy eltúlozni a szolgáltatás előnyeit.
- 3. Másokkal tisztességesen és őszintén viselkedni, és tisztelni a szakmai elhivatottságot.
- 4. Kerülni az érdekkellentéteket, amelyek megzavarhatják a szakmai mérlegelést és a pártatlan megítélést.
- 5. Kerülni azokat a munkahelyi kapcsolatokat [4], amelyek károsak lehetnek a résztvevőkre.
  - a. Ilyen körülmények esetén a szolgáltatóknak lépéseket kell tenniük a résztvevők védelme érdekében, világos, megfelelő, és társadalmilag elfogadott határokat kell húzni. [5]

1.3.4 Kompetencia

A kompetencia a kapcsolódó tudás, az ismeretek és a képességek halmaza, amelyek lehetővé teszik egy személy (vagy egy szervezet) hatékony cselekedeteit egy adott munkában vagy egy adott helyzetben.[6]

A szolgáltatók kötelesek:

1. Őszintének és pontosnak lenni a képzettségükkel és feladatkörükkel kapcsolatban.
2. Felismerni tudásuk és szakértelmük, valamint kapacitásuk határait, ügyelni kell arra, hogy ne lépjék túl ezeket a határokat. A szolgáltató szerepével és feladatkörével kapcsolatos esetleges félreértéseket azonnal tisztázni kell.
3. Legyen képesítése, képzettsége vagy bizonyítható tapasztalata az adott szolgáltatás nyújtásához.
4. Ismerni azokat az eljárásokat, tevékenységeket és folyamatokat, amelyek szükségesek a jó teljesítmény eléréséhez és ezek legyenek átláthatóak a résztvevők számára is.
5. Fenntartani és frissíteni szakmai készségeiket és etikai tudatosságukat annak érdekében, hogy alkalmasak legyenek a szolgáltatás nyújtására.
6. Biztosítani a megfelelő beilleszkedést (pl. helyspecifikus eljárások és irányvonalak), képzéseket, rendszeres csoporttalálkozókat és folyamatos szakmai fejlődési lehetőségeket az alkalmazottaknak és / vagy önkénteseknek.

1.3.5 5-ös elv: Számonkérhetőség

A számonkérhetőséget úgy határozzuk meg, hogy felelősséget vállalunk döntéseinkért és azok következményeikért. [7] Ez magában foglalja, de túl is túlmutat a törvénytisztelő viselkedésen.

A szolgáltatók kötelesek:

1. Meggyőződni arról, hogy írásos irányelvek állnak rendelkezésre annak ellenőrzéshez, hogy a szolgáltató számon kérhető azon cselekedeteikért, amelyek a résztvevőket, munkatársaikat, egyesületeiket érintik; és ezek megfelelnek a helyi, országos és nemzetközi törvényeknek, egyezményeknek.
  - a. Egészség és biztonság - beleértve a kockázatértékeléseket és a vészhelyzeti eljárásokat
  - b. A gyermekek / veszélyeztetett felnőttek védelme
  - c. Egyenlőség és sokszínűség
  - d. Állatok jóléte
  - e. Környezeti hatások
  - f. Panaszok
  - g. Önálló munkavégzés (nem teamben dolgozó személy)
1. Meggyőződni arról, hogy a szolgáltatás minden résztvevője, önkéntese, alkalmazottja és látogatója ismeri ezeket az irányelveket, valamint az irányelveken végzett bármilyen frissítést vagy módosítást.
2. Biztosítási fedezet minden tevékenységre és a munkahelyi környezetre.

3. Írásos jelenléti nyilvántartásokat, esetleírásokat, értékelési jegyzőkönyveket, (terápiás dokumentációt) baleseti jegyzőkönyveket, munkavédelmi jegyzőkönyveket vezetni.
4. Olyan feltételeket teremteni a munkahelyen, ahol az etikai elvek szükség esetén megvitatásra kerülnek, és rendszeresen felülvizsgálják az összes irányelvet és gyakorlatot.

2. HETI Ló Jóléti Etikai Irányelvek

2.1 Etikai Irányelvek a szolgáltatóknak

Az összes szolgáltató etikai felelőssége minden ló jólétének biztosítása, ügyelve arra, hogy:

- 2.1.1. A lovakkal nem szabad durván bánni vagy szorongásnak kitenni, elhanyagolni akár fizikailag, mentálisan, vagy érzelmileg. A lovak tényleges, vagy lehetséges/potenciális bántalmazása soha nem megengedett, a lovak jólétét a szolgáltatóknak védenie kell.
- 2.1.2. A lovak és a kliensek közötti kapcsolatot megfelelően felügyelni/ irányítani kell, és úgy kell felépíteni, hogy mind a ló és mind a páciens előnyére váljon.
- 2.1.3. A szolgáltató etikai felelőssége az, hogy gondoskodik arról, hogy mindazok, akik kapcsolatba lépnek a felügyeletük alatt lévő lovakkal, megfelelő gyakorlati ismeretekkel és kompetenciákkal rendelkezzenek, és ezt olyan módon tegyék, hogy fenn tudják tartani a ló jólétét.

2.2 Az öt rendelkezés és jóléti cél a lovakra vonatkozóan

A HETI Ló Jóléti Etikai Irányelvei figyelembe veszik a nemzeti és helyi törvényeket, előírásokat, szabályokat, szokásokat és kultúrákat. A HETI a következő öt jóléti célt támogatja a lovakra vonatkozóan. (Mellor, 2016). [8] Ezek a rendelkezések a pozitív és a negatív tapasztalatokat és állításokat fogalmazzák meg a lovakra vonatkozóan.

A frissített öt rendelkezés és az azzal összhangban álló állat jóléti célok [9]

Rendelkezések [10]	Állati jóléti célok [11]
1. Megfelelő táplálkozás: Biztosítsunk friss vizet és olyan étrendet, ami szükséges a jó egészséghez és az erőnlét fenntartásához!	Csökkentsük a ló szomjúság és éhség érzetét, és biztosítsuk azt, hogy az evés kellemes élmény legyen számára.
2. Megfelelő környezet: Biztosítsunk árnyékos helyet /beállót vagy megfelelő istállót, valamint jó levegőminőséget és kényelmes pihenő helyet.	Csökkentsük a kényelmetlenség, a diszkomfort érzetét, és segítsünk abban, hogy a ló számára megfelelő legyen a környezet a hőmérséklet és egyéb fizikai tényezők tekintetében.
3. Jó egészségi állapot: próbáljuk megelőzni, vagy gyorsan diagnosztizálni és kezelni a betegségeket, sérüléseket, és támogassuk a megfelelő izomzat, testtartás és a szabályos mozgás megőrzését.	Minimalizáljuk a légzési és emésztési problémákat, a fájdalmat és az egyéb kellemetlen tüneteket. Támogassuk a ló jó fizikai állapotának fenntartását és a jól megtervezett fizikai aktivitását, edzését.

<p>4. Megfelelő viselkedés: Biztosítsunk a lovaknak megfelelő nagyságú kifutót, karámot, mozgási lehetőséget, elhelyezést, felszerelést, valamint a szociális kapcsolatok lehetőségét és változatos munkát.</p>	<p>Csökkenteni kell a félelmet és kellemetlen érzéseket kiváltó viselkedést (büntetést) és jutalmazzuk a helyes reakciókat. Kerüljük azokat a helyzeteket, amelyek ijedtséget válthatnak ki a lóból.</p>
<p>5. Pozitív mentális/tanulási tapasztalat: Biztonságos, a fajnak megfelelő lehetőségek biztosítása a kellemes élmények szerzéséhez a tanulási, kiképzési folyamat során.</p>	<p>Biztosítsunk lehetőséget a kényelem, az öröm, az érdeklődés, a magabiztosság és a kontroll érzésének változatos módon történő megtapasztalására. Támogassuk a hatékony és emberséges kiképzési módszerek alkalmazását, melyek a ló viselkedésének, észlelésének, kommunikációjának és reakcióinak megismerésén alapulnak.</p>

2.3 Etikai nyilatkozat

A HETI minden tagjának etikai felelőssége betartani az ebben a dokumentumban megfogalmazott iránymutatásokat, hogy biztosítsuk mind az emberek, mind a lovak jólétét a lovasterápia és a ló asszisztált tevékenységek területén.

„Ez a dokumentum a HETI Ethical Guidelines fordítása. A dokumentumot a Magyar Lovasterápia Szövetség fordította le. Ha szeretné megtekinteni az eredeti angol nyelvű verziót, kérjük kattintson ide: <https://hetifederation.org/resources/ethical-guidelines/> vagy vegye fel a kapcsolatot a HETI-vel (office@hetifederation.org.) A HETI (The Federation of Horses in Education and Therapy International AISBL) nem vállal felelősséget a fordítás pontosságáért.

"This is a translated document of HETI Ethical Guidelines. This document has been translated by Hungarian Riding for the Disabled Federation. To view the original full document in English go to <https://hetifederation.org/resources/ethical-guidelines/> or contact office@hetifederation.org. No liability or responsibility is assumed by The Federation of Horses in Education and Therapy International AISBL for the accuracy of this translation.

Mellékletek és végjegyzetek

1. melléklet: „Five freedom for animals”

A „The Five Freedom” (Az öt szabadság) nemzetközileg elfogadott az állatokkal való bánásmóddal kapcsolatos alapelv, amely szerint minden élőlénynek joga van a humánus bánásmódhoz. Ezeket az

alapelveket a brit *Farm Animal Welfare Council* fejlesztette ki 1965-ben és a *Association of Shelter Veterinarians* (Menhelyi Állatorvosok Szövetsége) fogadtatta el a menhelyeken élő állatokra vonatkozóan. A „*The Five Freedoms*” biztosítja, hogy ismerjük meg a gondozásunk alatt álló állatok szellemi és fizikai szükségleteit:

1. Biztosítsunk friss vizet és a táplálékot az egészség és az erőnlét fenntartása érdekében, az adott faj igényeinek figyelembevételével. Például a kölyökkutyáknak, felnőtt kutyáknak, vemhes macskáknak és idősebb macskáknak mind szükségük van a változatos táplálékra, de más és más mennyiségben és minőségben.
2. Biztosítsunk megfelelő környezetet -beleértve a menedéket és a kényelmes pihenő helyet-, ami mentes a zavaró körülményektől (puha fekhelyet, megfelelő hőmérsékletet, csendes, nyugodt környezetet és természetes fényt). Ha egy állatot kint tartunk a szabadban, akkor legyen egy olyan fedett hely, beálló stb., ami védi az időjárási elemektől, valamint legyen megfelelő etető és itató edénye/helye, amely fagymentes és biztosítja a táplálék megfelelő tárolását.
3. Próbáljuk meg elkerülni a betegségeket, a sérüléseket, és a fájdalmat megelőzéssel vagy gyors diagnózis felállításával, valamint a megfelelő kezeléssel. Ez magában foglalja az állatok vakcinázását, az állatok fizikai egészségét, az esetleges sérülések kezelését és megfelelő gyógyszerek biztosítását.
4. Fajspecifikus tartási körülmények biztosítása: ösztönök kiélésének lehetősége, megfelelő mozgási tér/ lehetőség biztosítása. Biztosítsunk az állatok számára megfelelő szociális kapcsolatokat, kommunikációs lehetőségeket, és elegendő teret arra, hogy szükség esetén elkerüljék egymást. Lehetőséget kell biztosítanunk arra, hogy a testük minden részét kinyújthassák, hogy lefekhessenek, hemperegjenek, tudjanak mozogni, futni, ugrálni és játszani. Ez különösen nehéz lehet, ha állatokat egyedi kennelekben tartanak.
5. Biztosítsunk félelem és a szorongás mentes környezetet, segítsük elkerülni a mentális problémák kialakulását. Az állat mentális egészsége ugyanolyan fontos, mint a fizikai állapota - mivel a pszichés stressz gyakran okoz testi/fizikai tünetet. A pszichés problémákat elkerülhetjük a túlszűfoltosság megakadályozásával, a megfelelő környezet és a biztonságos búvó-/rejtőzködőhely biztosításával.

A „*The Five Freedoms*” (Az öt szabadság) elfogadása támogatja a gondozásunkban levő állatok egészségének és jólétének megőrzését, az örökbefogadóknak pedig lehetővé teszi az állatok jobb megismerését.

Referenciák

[1] HETI (2014) Articles of Association of The Federation of Horses in Education and Therapy International AISBL, September 2014.

[2] CBEIP <https://www.cbeip.org/code-of-ethics> (accessed 10th August 2019).

[3] Informed Consent is defined as an agreement or permission to do something from someone who has been given full information about the possible effects or results. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/informed-consent> accessed 19th August 2019

[4] Dual relationships are defined as those in which “[a] professional . . . assumes a second role with a client, becoming . . . friend, employer, teacher, business associate, family member, or sexual partner.” Professional Boundaries Guided by Respect Amy Haddad PhD, RN,... Ruth Purtilo PhD, FAPTA, in Health Professional and Patient Interaction (Ninth Edition), 2019

[5] <https://www.ifsw.org/global-social-work-statement-of-ethical-principles/>

[6] <http://www.businessdictionary.com/definition/competence.html>

[7] <https://www.who.int/about/ethics/ethical-principles>

[8] According to Mellor (2016) Provisions, as opposed to the Five Freedoms, have probably been more influential in improving animal welfare by providing practical advice on the minimisation of negative experiences and states ; second, most of the negative experiences referred to in the Five Freedoms paradigm can only be minimised, not eliminated, because when the internal or external conditions that give rise to them could eventually become lifethreatening they are essential for motivating animals to engage in very specific behaviours that are critical for securing their survival ; and third, the earlier primary aim of animal welfare management, i.e., to minimise negative experiences and states, must now be broadened to also include the recognition and promotion of positive experience or states Mellor DJ. (2016). 2020 Horses in Education and Therapy International A.I.S.B.L.

[9] Moving beyond the “Five Freedoms” by Updating the “Five Provisions” and Introducing Aligned “Animal Welfare Aims”, David J Mellor, Animals, 2016
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5082305/>

[10] The names of the Five Provisions(1) parallel those of the Five Domains Model(2) for animal welfare assessment, and the names of numbers 1–4 are the same as the Five European Welfare Quality (WQ®) principles; Five freedoms for animals (1965 Report of the Technical Committee to Enquire into the Welfare of Animals kept under Intensive Livestock Husbandry Systems, the Brambell Report,) (Annex 1p.) Discussion paper Guide to good animal welfare practice for the keeping, care, training and use of horses (2016) Discussion paper - European Commission

[11] Note that the first four Animal Welfare Aims refer both to minimising negative experiences or situations and to promoting positive ones, and the fifth one is entirely directed at promoting positive experiences. This is in keeping with the now accepted objective of giving greater attention to the promotion of positive welfare states. Guide to good animal welfare practices for the keeping, care, training (2016, p.9) WSAVA Animal Welfare Guideline (2018) [12]
<https://www.animalhumanesociety.org/health/ve-freedoms-animals>